بسم الله الرحمن الرحیم

سازمان بسیج مستضعفین

سازمان بسیج سازندگی

بسته پشتیبان ایده های کاربردی دربحران ویژه گروههای جهادی

موضوع:

(زمان قطع ارتباط گروههای جهادی با فرماندهی مرکزچگونه عمل کنیم)

تهیه کننده:

مجمع عالی جهادگران کشور

سازمان بسیج سازندگی کشور

تیرماه _۱۴۰۴

مقدمه

«بسته ایده‌های کاربردی برای فرماندهان جهادی در شرایط بحران و قطع ارتباط با مرکز فرماندهی»

یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که در عرصه مدیریت میدانی گروه‌های جهادی در بحران‌ها (اعم از بلایای طبیعی، ناامنی‌ها یا شرایط فوق‌العاده) بروز می‌کند، قطع ارتباط با مرکز فرماندهی و نبود راهنمایی و حمایت مستقیم از سطوح بالاتر است. در چنین شرایطی، اگر مسئول یا فرمانده مستقر در میدان، ابزارها، ایده‌ها و چارچوب مناسبی برای تصمیم‌گیری نداشته باشد، امکان سردرگمی، اتلاف منابع و ناتوانی در خدمت‌رسانی به مردم به شدت افزایش می‌یابد.

بر همین اساس، این بسته ایده‌پردازی و راهبردی با هدف توانمندسازی فرماندهان جهادی طراحی شده است تا حتی در صورت فقدان کوچک‌ترین ارتباط با مرکز، بتوانند:

وضعیت را به سرعت تثبیت کنند و از گسترش بحران جلوگیری نمایند.

تهدیدهای ناشی از بحران را به فرصت‌های خدمت و انسجام مردمی تبدیل کنند.

خدمت‌رسانی به مردم آسیب‌پذیر را بدون وقفه ادامه دهند.

امنیت عمومی را با همراهی ظرفیت‌های مردمی حفظ کنند.

یک بانک اطلاعاتی از آمار، نیازها و ظرفیت‌های منطقه تهیه و به‌روزرسانی نمایند.

و در نهایت، گزارشی دقیق و مستند از وضعیت و اقدامات انجام شده آماده کنند.

راهبرد کلیدی:

فرمانده میدانی باید بتواند به‌سرعت تمام ظرفیت‌های موجود در منطقه را شناسایی، سازماندهی و به خدمت بگیرد. این ظرفیت‌ها شامل:

مساجد، هیئت‌ها و پایگاه‌های بسیج به‌عنوان شبکه‌های مردمی سازمان‌یافته

سازمان‌های مردم‌نهاد، گروه‌های داوطلب و متخصصان محلی

ارگان‌ها و ادارات دولتی و نهادهای انقلابی همسو

شبکه‌های غیررسمی و گروه‌های محلی که در بحران‌ها فعال می‌شوند

سازوکار عملیاتی:

با تجمیع این ظرفیت‌ها و تشکیل یک «اتاق وضعیت، عملیات و تصمیم‌گیری» در همان منطقه بحران‌زده، فرمانده و اعضای گروه جهادی می‌توانند با استفاده از ایده‌های این بسته و ایده‌های بومی‌شده محلی، بهترین، سریع‌ترین و اثربخش‌ترین تصمیمات ممکن را اتخاذ کرده و بدون وقفه آن‌ها را در میدان اجرا کنند.

چشم‌انداز:

این بسته طوری طراحی شده است که هر مسئول گروه جهادی، حتی در دشوارترین شرایط و بدون نیاز به راهنمایی بیرونی، بتواند:

درشرایط بحرانی ارتباط با مرکزممکن است قطع شوداین بسته برای هدایت مستقیم ومؤثرگروه جهادی تهیه شده است وهدف آن انسجام نجات جان وخدمت مؤثردرمیدان بحران است وبانک اطلاعات ایده های کاربردی جهت گروه‌های جهادی ویژه بحران وقطع ارتباط بافرماندهی مرکز که بعنوان یک فرمانده درمیدان است تا بتواند ازدل بحران ها تهدیدها راتبدیل به فرصت کند وراه خدمت رسانی به مردم بی پناه در زمان قطع ارتباط با فرماندهی مرکز بسته نشود می بایست مسئول واعضاء گروه جهادی مستقر درمنطقه با تجمیع کلیه ظرفیت ها اعم از:مساجد،هیئت ها ،سازمان های مردم نهاد،گروههای مردمی وداوطلب ،متخصصان محله ،ارگان ها وادارات ،بسیج ،نهادهای انقلابی همسو

وکلیه ظرفیت های شناسایی شده یک اتاق وضعیت ،عملیات وتصمیم گیری تشکیل داده وبا استفاده از ایده های مطروحه دراین اتاق وایده های مطروحه دراین بسته پشتیبان بهترین وسریع ترین تصمیم جهت رسیدن به راهکاری مطالعاتی وعملیاتی رابگیرد ودرمیدان عمل به اجراء بگذارد.

اهداف واجزاء کلان این بسته ایده پردازی به گونه‌ای طراحی شده که هر مسئول گروه جهادی، حتی بدون کوچک‌ترین راهنمایی از مرکز، بتواند:

✅وضعیت را تثبیت کند.

✅بحران را مدیریت کند.

✅خدمات به مردم را ادامه دهد.

✅امنیت را حفظ کند.

✅بانک اطلاعات آماری تشکیل دهد.

✅ وضعیت اضطراری را مدیریت کند.

✅ تهدیدها را به فرصت‌های خدمت و انسجام اجتماعی بدل نماید.

✅ امنیت و آرامش را حفظ کند.

✅ مردم را دلگرم و حمایت کند.

✅ و در پایان، گزارشی مستند از عملکرد خود به مرکز ارائه دهد.

این بســـته به‌عنوان یک ابزار راهبردی-عملیاتی، برگرفته از تجارب میدانی و مدل‌های موفق در مدیریت بحران‌های مردمی اســت و می‌تواند الگوی عمل فرماندهان جهادی ســراســر کشــور در زمان‌های قطع ارتباط با مرکز فرماندهی باشد.

ما راهبرداندیشانی را لازم داریم که بنشینند و کارشان فقط این باشد؛ این از مهم‌ترین کارها اســت. مثل راهبرداندیشــان نظامی که در همه‌جای دنیا هم معمول اســت، به قول خودشان استراتژیست‌های نظامی که می‌نشینند و تکلیف جنگ را، کار نظامی را مشخّص میکنند. این لازم اســت، اینها کارهایی اســت که باید انجام بگیرد. (مقام معظم رهبری- دیدار با بسیجیان – ۱۳۹۵)

سرفصل ها:

ساختار فرماندهی جایگزین

- .تعیین جانشینان فرماندهی بهصورت از پیش مشخص شده
- .تصمیمگیری شورایی ۳نفره در غیاب فرمانده اصلی
- .اطمنان از استمرار عملیات با انسجام درونی

اولویت های عملیاتی در بحران

- نجات جان انسانها
- ایمن سازی مناطق خطرناک
- اسکان اضطراری افراد آسیبدیده

- ایجاد ارتباط جایگزین با مرکز
- اطلاع رسانی و آرامسازی مردم
- مدیریت منابع موجود

چک لیست تجهیزات ضروری

- کیت کمکهای اولیه، بیسیم، باتری اضافه
- نقشه محلی، دفترچه ثبت گزارش، چراغ قوه
- ماسک، طناب، کارت شناسایی، فرمهای آسیب شناسی

کارت راهنمای تصمیم گیری میدانی

- انتقال به محل امن ⟵ایمنسازی ⟵نجات مصدومان
- اطلاع به فنیها ⟵ایمن سازی محل ⟵قطع برق
- توزیع عادانه ⟵برآورد نیاز ⟵کمبود غذا
- ایجاد آرامش ⟵اطلاع رسانی شفاف ⟵شایعه یا اضطراب

آموزش های لازم برای فرماندهان

تمرینهای شبیهسازی شرایط قطع ارتباط

آموزش تصمیمگیری شورایی و مدیریت بحران

شناخت منابع محدود و توزیع عادانه

اصول اخلاقی فرماندهی در میدان

- پاسخگویی به خدا و مردم
- حفظ کرامت انسانها حتی در بحران
- امانتداری در توزیع منابع و اطاعات
- همکاری با سایر گروهها و عدم انحصارگرایی

ثبت و مستند سازی اقدامات

- فرم ثبت وقایع روزانه و عملکردها
- لیست نیروهای امدادگر و وظایفشان
- فیلم مستند از عملیات برای گزارش نهایی/تصویر

جدول راههای ارتباط جایگزین با فرماندهی مرکزی

ردیف	روش ارتباط	امکانات مورد نیاز	مزایا	محدودیتها
۱	بیسیم	باتری +بیسیم	سریع، مستقل از اینترنت	برد محدود
۲	پیامرسان آفلاین	Briar یاBridgefy	مناسب در نبود شبکه	نیاز به نصب قبلی
۳	پیك موتوری	داوطلب و نقشه	قابل اتکا	زمانبر و گاه خطرناك
٤	پهپاد پیامرسان	حافظه +پهپاد	عبور از مناطق مسدود	نیاز به مهارت و مجوز
٥	رادیو اضطراری	VHF/UHFتجهیزات	برد بالا	نیاز به تخصص و مجوز قانونی
٦	کد توافقی/تابلو	تابلو یا برگه پیام	سادگی در اجرا	احتمال برداشت نادرست
۷	مساجد و مدارس	اطلاع رسانی مردمی	نقطه تماس شناخته شده	خطر ازدحام و اغتشاش

طرح جامع فعالیت‌های گروههای جهادی در شرایط جنگ، قطع ارتباط بافرماندهی مرکز، بحران

(ازطریق تشکیل ۱۲ کار گروه تخصصی تجربه موفق کارگروههای تخصصی مجامع جهادی)

حوزه فرهنگی:

راه‌اندازی پویش «دعای فرج»، صلوات و زیارت عاشورا در محله‌ها، مساجد و پایگاه‌های مردمی.

راه‌اندازی ختم قرآن (به نیت پیروزی و سلامتی رهبر و مدافعان).

نذر قربانی برای سلامتی مقام معظم رهبری و مدافعان وطن.

برگزاری مشاوره‌های روانشناسی برای مردم به‌ویژه خانواده‌های آسیب‌دیده.

جهاد تبیین چهره‌به‌چهره: مبارزه با شایعه، امیدبخشی، روشنگری اهداف دشمن.

تولید بسته‌های فرهنگی (بروشور، کتابچه کوچک، پیام‌های نوشتاری امیدبخش برای محلات).

حوزه هنر و رسانه:

تولید صوت، کلیپ، پادکست با موضوع امید، استقامت و روشنگری.

راه‌اندازی گروه‌های خبری و رسانه‌های محلی (با بی‌سیم، بروشور، تابلو و...)

آموزش سواد رسانه برای جلوگیری از شایعات.

انتشار محتوای سواد رسانه، امیدآفرینی، مقابله با جنگ روانی.

حوزه خدمت‌رسانی و رفاه اجتماعی:

کمک مؤمنانه؛ تهیه و توزیع بسته‌های غذایی و پوشاک.

حمایت از تنظیم بازار محلی: جلوگیری از احتکار، گران‌فروشی.

کمک‌رسانی به آسیب‌دیدگان: اسکان، تغذیه، وسایل ضروری.

برپایی موکب، ایستگاه صلواتی، تهیه غذای گرم برای مردم و رزمندگان.

اسکان اضطراری در مدارس، مساجد، پایگاه‌ها.

حمایت لجستیکی از گشت‌های رضویون و نیروهای مردمی.

حوزه عمرانی:

آواربرداری، بازسازی منازل، پاکسازی معابر.

احداث سریع سرپناه اضطراری با مصالح موجود (چادر، کانکس، بلوک سبک).

کمک به تعمیر فوری آب، برق، گاز در حد امکانات محلی.

حوزه بهداشت، درمان، امداد و پدافند غیرعامل:

گشت‌های محله‌محور امنیتی (رضویون، بسیج مردمی).

شناسایی نقاط آسیب‌پذیر، تهدیدات امنیتی، حفاظتی.

آموزش‌های مقدماتی پدافند غیرعامل (چگونه در حمله هوایی، شیمیایی رفتار کنیم).

تیم‌های امداد و نجات، کمک‌های اولیه، انتقال مجروحین.

راه‌اندازی پایگاه‌های درمان اضطراری و جمع‌آوری دارو، تجهیزات پزشکی.

آموزش عمومی کمک‌های اولیه به مردم.

تأمین آب بهداشتی، مدیریت دفع زباله.

حوزه علمی و آموزشی:

تشکیل گروه‌های جهادی معلمان و اساتید برای آموزش دانش‌آموزان در ایام تعطیلی.

تولید محتوای آموزشی مکتوب، صوتی، تصویری.

آموزش مهارت‌های کاربردی (کشاورزی، تعمیرات، فنی،...) برای معیشت در شرایط بحران.

تقویت آموزش‌های مجازی از طریق بسته‌های آفلاین.

حوزه اقتصاد مقاومتی:

کارگاه تولیدات کوچک (نان سنتی، خشکبار، ترشیجات، کنسرو خانگی).

تولید صنایع‌دستی، تعمیرات وسایل کهنه.

بازارچه مبادله کالا به کالا برای رفع نیازهای اولیه

آشپزی و تغذیه:

راه‌اندازی آشپزخانه‌های صحرایی یا خانگی برای پخت غذای گرم.

آموزش بانوان محلی برای طبخ غذاهای کم‌هزینه، مقوی و انبارپذیر.

توزیع اقلام ضروری آشپزی (آرد، برنج، روغن).

تأمین نان سنتی محلی با تنورهای خانگی.

راننده و حمل و نقل:

تشکیل شبکه رانندگان جهادی برای جابجایی مجروحان، غذا، دارو.

استفاده از موتورسیکلت‌ها برای ارتباط سریع در قطع ارتباط.

همکاری با گشت‌های امنیتی و امدادی برای حمل‌ونقل فوری.

کمک‌های اولیه و بهداشت:

برگزاری کارگاه آموزش کمک‌های اولیه برای نوجوانان، جوانان، بانوان.

تهیه و توزیع کیف کمک‌های اولیه در هر محله یا تیم.

آموزش اقدامات اولیه در بحران (احیای قلبی ریوی، بانداژ، مقابله با خونریزی،...)

تأمین وسایل بهداشت فردی (ماسک، صابون، ضدعفونی،...)

خدمات اجتماعی:

سرکشی به سالمندان، خانواده‌های بی‌سرپرست، کودکان آسیب‌دیده.

راه‌اندازی تیم‌های مشاوره اجتماعی، خانواده، کودک.

حمایت از افراد بی‌پناه (اسکان، تغذیه، لباس).

شناسایی نیازهای فوری مردم محلات (آب، غذا، دارو، سرپناه)

اهداف کلان طرح :

۱. نجات جان مردم، کاهش تلفات و آسیب‌ها.

۲. حفظ روحیه امید، مقاومت و آرامش در جامعه.

۳. تأمین نیازهای اولیه معیشتی، بهداشتی، رفاهی و امنیتی.

۴. تقویت ارتباطات محلی و تاب‌آوری اجتماعی در شرایط بی‌ثبات.

۵. کمک به تداوم حیات فرهنگی، علمی، اقتصادی و خدماتی با تکیه بر ظرفیت‌های مردمی.

ساختار فرماندهی و ارتباطات در بحران:

جایگزین‌سازی فرماندهی با جانشین‌های مشخص و شورای سه‌نفره در غیاب مسئول اصلی.

استفاده از ابزارهای ارتباطی مستقل (بی‌سیم، پیام‌رسان‌های آفلاین، تابلو، رادیو اضطراری).

مستندسازی مستمر وقایع و اقدامات.

حوزه‌های تخصصی و مأموریت‌های پیشنهادی:

۱. فرهنگی:

اجرای پویش‌های مذهبی و معنوی (دعای فرج، قرآن‌خوانی، نذر قربانی).

جهاد تبیین و روشنگری.

مشاوره روانی و امیدآفرینی.

تولید بسته‌های فرهنگی (بروشور، پیام نوشتاری، محتوای صوتی)

۲. هنر و رسانه:

تولید محتوای رسانه‌ای امیدبخش و مقابله با شایعات.

ایجاد کانال‌های ارتباط مردمی (بی‌سیم، تابلو، پیام‌رسان آفلاین).

آموزش سواد رسانه‌ای.

۳. خدمت‌رسانی و رفاه اجتماعی:

کمک مؤمنانه، تأمین بسته‌های معیشتی.

نظارت بر بازار محلی.

خدمت به آسیب‌دیدگان، اسکان اضطراری.

ایستگاه صلواتی، موکب.

پشتیبانی از گشت‌های محلی.

۴. عمرانی:

آواربرداری، پاکسازی معابر.

ساخت و ساز اضطراری، سرپناه.

تعمیر زیرساخت‌های حیاتی محلی.

۵. بهداشت، درمان، امداد و پدافند:

گشت‌های امنیتی (رضویون، بسیج).

شناسایی تهدیدات و نقاط آسیب‌پذیر.

امداد و نجات، انتقال مجروحان.

آموزش کمک‌های اولیه به مردم.

راه‌اندازی پایگاه‌های درمان اضطراری.

تأمین آب بهداشتی، بهداشت محیط.

۶. علمی و آموزشی:

تشکیل گروه‌های جهادی معلمان، برگزاری کلاس‌های تقویتی.

تولید محتوای آموزشی، بسته‌های مجازی آفلاین.

آموزش مهارت‌های بقا و فنی.

۷. اقتصاد مقاومتی:

تولید موادغذایی سنتی (نان، خشکبار، کنسرو).

بازچرخانی وسایل کهنه.

مبادله کالا به کالا.

کارگاه‌های صنایع‌دستی کوچک.

۸. آسیب‌های اجتماعی:

حمایت از سالمندان، کودکان، خانواده‌های آسیب‌دیده.

مقابله با سرقت، فساد، آسیب‌های اخلاقی.

مشاوره اجتماعی و روانی.

۹. تغذیه و آشپزی:

آشپزخانه‌های محلی، پخت غذای گرم.

آموزش آشپزی کم‌هزینه و مقوی.

تأمین نان سنتی با تنورهای خانگی.

۱۰. حمل و نقل:

شبکه رانندگان جهادی برای امداد، جابجایی کالا و مجروحین.

موتورسیکلت برای ارتباط سریع محلی.

پشتیبانی لجستیکی گشت‌های امنیتی.

۱۱. خدمات بهداشتی و کمک‌های اولیه:

کارگاه آموزش کمک‌های اولیه.

تجهیز محله به کیف کمک‌های اولیه.

تأمین وسایل بهداشت فردی.

۱۲. خدمات اجتماعی:

شناسایی و رسیدگی به نیازهای فوری محلات.

حمایت از افراد بی‌سرپناه.

تیم‌های مشاوره خانواده و کودک.

ابزارها و تجهیزات پیشنهادی:

بی‌سیم، باتری، دفترچه ثبت گزارش، نقشه محلی.

تجهیزات کمک‌های اولیه، چراغ قوه، طناب، ماسک.

تجهیزات اضطراری ارتباط (پیام‌رسان آفلاین، رادیو).

اصول اخلاقی فرماندهی:

امانت‌داری در توزیع منابع.

رعایت کرامت انسانی.

اقدامات راهبردی طرح :

احصاء و آماده‌سازی مراکز اسکان اضطراری

هدف: فراهم‌کردن مکان‌های ایمن و کافی برای اسکان مردم در بحران

مراحل:

شناسایی اماکن بزرگ و ایمن در هر محله (مدارس، مساجد، سالن‌های ورزشی، پارکینگ‌ها).

ثبت ظرفیت تقریبی هر مکان (چند نفر؟ چه امکاناتی؟).

هماهنگی با مسئولان محلی/هیئت‌امنای اماکن برای اجازه و کلید.

تهیه و ذخیره اولیه اقلام ضروری (پتو، فرش، آب، غذا، چراغ‌قوه) در مکان‌ها.

نصب تابلو یا بنر در محله‌ها: «در صورت بحران، به فلان مکان مراجعه کنید».

تعیین مسئول یا خادم برای هر مکان جهت ثبت‌نام و مدیریت.

نحوه جابجایی و دفن اجساد

هدف: رعایت کرامت اجساد و بهداشت عمومی

مراحل:

آموزش تیم‌های ویژه بهداشتی در شناسایی، جابجایی و دفن شرعی.

تهیه کیسه‌های مخصوص جسد، ماسک، دستکش، مواد ضدعفونی.

هماهنگی با روحانیون/غسالان داوطلب برای تغسیل و تکفین اگر امکان داشت.

تعیین مکان موقت برای نگهداری اجساد تا دفن (سردخانه سیار یا محلی خنک).

مشخص‌کردن یک قطعه زمین از قبل (گورستان یا زمین اضطراری).

ثبت مشخصات هر جسد (نام، سن، محل پیدا شدن، نشانی خانواده).

کمک به مصدومان

هدف: کاهش مرگ‌ومیر و درمان سریع مجروحین

مراحل:

تشکیل تیم‌های امدادگر (حداقل ۳ نفر: کمک‌کننده، ناظر، و انتقال‌دهنده).

تجهیز تیم‌ها به کیف کمک‌های اولیه، برانکارد، آب، ضدعفونی.

آموزش سریع مردم: بانداژ، CPR، پانسمان خونریزی، شکستگی.

شناسایی مسیرهای باز و امن برای انتقال مصدومان به مراکز درمانی.

استفاده از موتورسیکلت/خودروهای جهادی برای انتقال.

ساماندهی و لیست‌برداری از افراد در کمپ‌های اسکان

هدف: نظم‌بخشی، پیشگیری از گم‌شدن و شناسایی نیازها

مراحل:

تعیین یک تیم ثبت‌نام در ورودی هر کمپ (با دفترچه و برگه‌های آماده).

ثبت مشخصات هر فرد یا خانواده: نام، تعداد نفرات، سن، شماره تماس (اگر در دسترس).

دادن یک کارت/شماره به هر خانواده برای دسترسی به خدمات.

تعیین نقاط جداگانه در کمپ برای: مردان، زنان، کودکان، سالمندان.

ثبت نیازهای فوری افراد (بیمار، دارو، شیرده،...). نصب تابلوهای راهنما در کمپ (ورودی، خروجی، محل آب، غذا، درمان، نمازخانه).

نصب تابلوهای اطلاع‌رسانی و هدایت مردم

هدف: اطلاع‌رسانی در شرایط قطع ارتباط و جلوگیری از آشفتگی

مراحل: تهیه تابلو/بنرهای آماده با پیام‌های کلیدی (مکان اسکان، درمانگاه، موکب).

نصب تابلوها در نقاط پرتردد هر محله.

گچ‌نویسی یا رنگ‌آمیزی پیام‌ها روی دیوارها اگر بنر نبود.

بروزرسانی پیام‌ها در صورت تغییر مکان یا شرایط.

آماده‌سازی بسته‌های ۷۲ ساعته بقا

هدف: کمک فوری به خانواده‌ها در ۳ روز اول

مراحل:

محاسبه اقلام ضروری برای یک خانواده (مثلاً: ۶ بطری آب، کنسرو، نان خشک، خرما، شمع، کبریت، داروی ضروری).

تهیه و بسته‌بندی کیسه‌ها با تاریخ و برچسب.

ذخیره‌سازی در انبارهای محلی و توزیع در لحظه نیاز.

آموزش مردم که خودشان هم برای خانواده بسته آماده کنند.

شیفت‌بندی و کشیک تیم‌ها

هدف: استمرار خدمت‌رسانی و جلوگیری از خستگی نیروها

مراحل:

تقسیم نیروها به شیفت‌های ۶ یا ۸ ساعته. نوشتن برنامه شیفت روی یک تابلو در پایگاه. تعیین سرگروه برای هر شیفت. استراحت منظم و جیره غذایی برای داوطلبان.

بانک اطلاعات ایده های کاربردی جهت گروه‌های جهادی جهت بحران وقطع ارتباط بافرماندهی مرکز:

تشکیل تیم‌های عملیاتی تخصصی: شناسایی و آموزش نیروهای داوطلب در حوزه‌های مختلف مانند امداد و نجات اولیه، کمک‌های اولیه، تغذیه اضطراری، آبرسانی، ارتباطات و اطلاع‌رسانی، تامین امنیت محلی و پشتیبانی روانی

شناسایی و دسته‌بندی نیازهای محله:

تهیه لیست جامع از اقلام ضروری مورد نیاز در شرایط بحران (غذا، آب، دارو، پتو، اقلام بهداشتی و...) و اولویت‌بندی آن‌ها

ایجاد شبکه ارتباطی داخلی:

تدوین پروتکل‌های ارتباطی بین اعضای گروه جهادی محلی در صورت قطع ارتباط با فرماندهی مرکز (استفاده از پیام‌رسان‌های آفلاین، شبکه‌های رادیویی محلی، پیامک‌های اضطراری و...)

انبارش اقلام ضروری:

شناسایی و در صورت امکان، ذخیره‌سازی اقلام مورد نیاز در مکان‌های امن و در دسترس در محله (با رعایت نکات نگهداری)

برقراری ارتباط با نهادهای محلی:

شناسایی و برقراری ارتباط اولیه با نهادهایی مانند پایگاه بسیج، دهیاری/شورای شهر، هلال احمر محلی، بهداری برای هماهنگی‌های احتمالی در زمان بحران

آموزش‌های اولیه مدیریت بحران:

برگزاری کارگاه‌های آموزشی مختصر برای اعضای گروه در زمینه کمک‌های اولیه، اطفاء حریق ابتدایی، اصول اولیه جستجو و نجات و مدیریت جمعیت

ارزیابی سریع وضعیت محله:

پس از وقوع بحران، اولین اقدام تشکیل تیمی برای ارزیابی میدانی سریع از وضعیت محله، شناسایی مناطق آسیب‌دیده، تخمین تعداد افراد نیازمند و وضعیت زیرساخت‌ها (آب، برق، گاز، ارتباطات)

راه‌اندازی مرکز فرماندهی عملیات محلی:

تعیین یک مکان امن و در دسترس در محله به عنوان مرکز فرماندهی موقت گروه جهادی برای هماهنگی عملیات، جمع‌آوری اطلاعات و تصمیم‌گیری

اولویت‌بندی و توزیع اقلام ضروری:

بر اساس ارزیابی‌های اولیه، شروع به توزیع اقلام ذخیره شده و در صورت امکان، جمع‌آوری و توزیع کمک‌های مردمی با اولویت‌بندی افراد آسیب‌پذیر (کودکان، سالمندان، بیماران)

اطلاع‌رسانی و مدیریت شایعات:

ایجاد کانال‌های اطلاع‌رسانی موثق (حتی به صورت شفاهی یا با استفاده از بلندگوهای محلی) برای ارائه اخبار صحیح، راهنمایی‌های لازم به مردم و مقابله با شایعات

برقراری امنیت اولیه محله:

در صورت نیاز و امکان، با هماهنگی نهادهای امنیتی محلی (مانند بسیج) برای حفظ نظم و امنیت و جلوگیری از سوءاستفاده احتمالی اقدام شود

کمک‌های اولیه و امدادرسانی میدانی:

اعزام تیم‌های مجهز به کمک‌های اولیه به مناطق آسیب‌دیده برای رسیدگی به مصدومان، انتقال موارد اورژانسی و ارائه خدمات اولیه

تامین آب آشامیدنی و بهداشت:

در صورت قطع آب، پیگیری و تلاش برای تامین آب آشامیدنی سالم و ایجاد تمهیدات بهداشتی اولیه برای جلوگیری از شیوع بیماری‌ها

پشتیبانی روانی و اجتماعی:

ایجاد فضایی برای دلگرمی و حمایت روانی از آسیب‌دیدگان، به خصوص کودکان و سالخوردگان، و تلاش برای حفظ روحیه جامعه

بازسازی و پاکسازی اولیه:

پس از فروکش کردن بحران، مشارکت در پاکسازی اولیه معابر، جمع‌آوری آوار و کمک به بازسازی‌های جزئی و اضطراری

مستندسازی و گزارش‌دهی:

ثبت دقیق فعالیت‌ها، میزان کمک‌های دریافتی و توزیع شده، تعداد نیروهای درگیر و مشکلات پیش آمده به منظور ارائه گزارش به فرماندهی مرکزی پس از برقراری ارتباط مجدد و همچنین درس‌آموزی برای آینده

ایجاد آشپزخانه بحران:

در صورت نیاز و امکان، راه‌اندازی آشپزخانه موقت برای پخت و توزیع غذای گرم بین مردم

تامین روشنایی و ارتباطات موقت:

در صورت قطع برق و ارتباطات، تلاش برای تامین روشنایی اضطراری (با ژنراتور یا منابع دیگر) و برقراری ارتباطات اولیه

کمک به نگهداری از کودکان و سالمندان:

سازماندهی داوطلبانی برای مراقبت از کودکانی که والدینشان درگیر بحران هستند یا کمک به سالمندان و افراد نیازمند نگهداری ویژه.

ارزیابی:

خسارت و نیازسنجی بلندمدت: پس از پایان بحران فوری، انجام ارزیابی دقیق‌تر از خسارات وارده و نیازهای بلندمدت محله برای بازسازی و توانمندسازی مجدد.

تثبیت فرماندهی و ساختار داخلی

تشکیل فوری شورای تصمیم‌گیری اضطراری

تعیین فرمانده موقت (براساس تجربه و محبوبیت بین نیروها)

مشخص‌کردن جانشین‌های فرمانده و مسئولین واحدها

تشکیل تیم ویژه «پایش و هماهنگی» برای پیگیری اوضاع

تقسیم محله به بخش‌های کوچک‌تر (مثلاً به‌صورت کوچه یا پهنه)

ثبت دقیق اعضای حاضر، مهارت‌ها و آمادگی جسمی

شناسایی افراد بومی به‌عنوان «خبرچین محلی» برای رصد اخبار

تعیین نقاط امن به‌عنوان ستاد موقت یا پناهگاه

تهیه جدول وظایف اضطراری برای هر مسئول

آموزش کوتاه و فوری مسئولیت‌های جدید به اعضا

تقویت روحیه و انسجام تیمی

جلسه توجیهی کوتاه (حداکثر ۱۵ دقیقه) برای اطلاع از وضعیت

معرفی کامل وظایف اعضا تا سردرگمی پیش نیاید

برگزاری مراسم دعا یا زیارت عاشورا برای حفظ روحیه

ارائه مثال‌های موفقیت سایر گروه‌های جهادی در شرایط مشابه

تاکید بر اصل «خدمت بی‌منت» در همه اقدامات

حفظ ارتباط عاطفی بین اعضا با گفتگوهای انگیزشی

انتخاب شعار محلی برای تقویت همبستگی

پاداش یا تشویق معنوی به اعضای فعال‌تر

مراقبت از سلامت روان نیروها (گوش دادن به نگرانی‌ها)

فعال کردن تیم فرهنگی برای تولید محتوای روحیه‌بخش

ادامه مأموریت‌های اصلی و خدمات ضروری

ادامه توزیع ارزاق به خانواده‌های تحت پوشش

بررسی وضعیت دارویی بیماران محله

حفظ امنیت محله به‌صورت گشت منظم

انجام بازدیدهای خانه به خانه برای شناسایی آسیب‌دیدگان

ادامه خدمات حمایتی به کودکان بی‌سرپرست یا بدسرپرست

کمک به مادران باردار و سالمندان تنها

ادامه پخت غذای گرم (اگر امکان دارد)

سازماندهی توزیع آب در بحران کم‌آبی

ترمیم فوری خانه‌های آسیب‌دیده (با مصالح محلی)

حفظ بهداشت عمومی (ضدعفونی نقاط پرتردد)

مدیریت و حفظ منابع موجود

شمارش دقیق و ثبت موجودی مواد غذایی

ثبت وضعیت سوخت، برق اضطراری، آب

توزیع کنترل‌شده اقلام ضروری بر اساس اولویت‌بندی

ایجاد مخزن اضطراری پنهان برای ذخایر ویژه

مراقبت از اموال اشتراکی و جلوگیری از هدررفت

تدوین دستورالعمل کتبی مصرف بهینه

شناسایی مکان‌های ذخیره اضطراری در محل

به‌کارگیری وسایل حمل‌ونقل شخصی در مواقع اضطرار

ساماندهی کمک‌های مردمی جدید به‌صورت مستقل

برآورد فوری نیازهای ۷ تا ۱۰ روز آینده

راهکارهای جایگزین ارتباطی

استفاده از بی‌سیم یا واکی‌تاکی

تماس حضوری با مساجد یا پایگاه‌های بسیج اطراف

ارسال پیک موتوری یا دوچرخه‌سوار به مرکز یا ناحیه مجاور

نصب تابلو اطلاع‌رسانی در مکان‌های پرتردد

استفاده از بلندگو سیار یا مسجد

تهیه پرچم یا علائم پارچه‌ای برای پیام‌رسانی فوری

هماهنگی با مغازه‌ها به‌عنوان پایگاه اطلاع‌رسانی مردمی

تماس با شورا یا دهیاری (در مناطق روستایی)

برقراری ارتباط از طریق پیام‌رسان‌های امن

تهیه لیست مسیرهای دسترسی فیزیکی به مراکز بالادستی

اقدامات امنیتی و حفاظتی

شناسایی نقاط حساس محله (تجمع، پارکینگ، ورودی‌ها)

تعیین گشت‌های شبانه‌روزی

کنترل ورودی و خروجی محله یا پایگاه

رصد تحرکات مشکوک و افراد غیربومی

ثبت شماره پلاک خودروهای واردشده

جلوگیری از شلوغی یا صف‌های بی‌نظم

مراقبت از کودکان و سالمندان در مناطق پرخطر

همکاری با نیروهای انتظامی محلی

حفظ امنیت انبارها و تجهیزات

ثبت دقیق اتفاقات امنیتی برای گزارش بعدی

اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی به مردم

اطلاعیه کوتاه روزانه به مردم درباره خدمات و تصمیمات

شفاف‌سازی نحوه توزیع کمک‌ها و اولویت‌بندی

اعلام شماره تماس اضطراری محلی

ترویج توصیه‌های بهداشتی و ایمنی

پاسخ‌گویی مستقیم به سوالات رایج

تهیه بنرهای ساده برای نصب در معابر

ارسال پیام صوتی یا تصویری در گروه‌های مجازی محلی

معرفی رابط محله برای دریافت پیام‌های مردمی

دعوت به همکاری داوطلبانه از مردم

آموزش شیوه برخورد با شایعات

تدوین برنامه اضطراری مستقل

نوشتن برنامه هفتگی اقدامات اساسی

مشخص کردن اولویت‌های محلی (مثلاً سالمندان، بیماران)

به‌روزرسانی نقشه نقاط آسیب‌پذیر

مشخص کردن زمان‌بندی گشت‌ها و مراجعات خانگی

طراحی سناریوی مواجهه با بحران‌های جدید (آتش‌سوزی، سیل، زلزله)

تعیین نقاط تجمع اضطراری

تعیین مسیرهای تخلیه اضطراری

تدوین طرح پشتیبانی از نیروهای مصدوم

شناسایی مکان‌های کمکی یا انبارهای جایگزین

تدوین وظایف دقیق نیروها در هر بخش (امداد، لجستیک، فرهنگی)

فعالیت‌های آموزشی و فرهنگی در حین بحران

آموزش کمک‌های اولیه به مردم

برگزاری دوره کوتاه مدیریت بحران برای سرگروه‌ها

آموزش خاموش‌کردن آتش یا ایمنی ساختمان

آموزش اصول ضدعفونی و بهداشت فردی

آموزش خودمراقبتی روانی به اعضا

برگزاری محافل کوتاه مذهبی (قرائت قرآن، دعا)

توزیع بروشورهای ساده آموزشی

ترویج فرهنگ جهادی و ایثار

آشنایی مردم با وظایف قرارگاه جهادی

تاکید بر ارزش خدمت‌رسانی بی‌منت

مستندسازی، ارزیابی و انتقال تجربیات

ثبت روزانه کلیه فعالیت‌ها و تصمیمات

تهیه لیست افراد خدمت‌گیرنده و میزان خدمات

تهیه آمار اقلام مصرف‌شده و باقی‌مانده

مستندسازی چالش‌ها و مشکلات اصلی

جمع‌آوری پیشنهادات اعضا برای بهبود

تصویربرداری و فیلم‌برداری از روند خدمات (با رعایت حریم خصوصی)

نوشتن گزارش نهایی مکتوب برای مرکز

تحلیل نقاط قوت و ضعف عملیات اضطراری

آماده‌سازی نسخه خلاصه برای آموزش سایر گروه‌ها

تشکیل جلسه پایانی پس از برقراری ارتباط برای مرور تجربیات.

سازماندهی دفاعی محلی

تشکیل تیم‌های دفاع محلی (نیروهای جوان و آموزش‌دیده)

ایجاد پاسگاه‌ها یا ایست‌های موقت در ورودی و خروجی محله

شناسایی و تثبیت نقاط استراتژیک برای استقرار نیروها

برنامه‌ریزی چرخشی نگهبانی شبانه‌روز

استفاده از خانه‌های امن یا پناهگاه‌ها به‌عنوان محل تجمع اضطراری

هماهنگی با نیروهای نظامی یا انتظامی رسمی محلی

بررسی نقاط کور یا آسیب‌پذیر محله (کوچه‌های فرعی، پشت‌بام‌ها)

طراحی مسیرهای ایمن فرار یا تخلیه اضطراری

آموزش اصول دفاع شخصی و مقابله اولیه با تهدید

ثبت دقیق اسلحه‌ها یا تجهیزات دفاعی موجود (در صورت قانونی بودن)

حفاظت از مردم و کاهش تلفات

اولویت محافظت از سالمندان، کودکان و بیماران

تهیه نقشه نقاط امن عمومی (مساجد، حسینیه‌ها، انبارهای مستحکم)

توزیع بروشور یا اطلاعیه درباره پناهگیری در زمان حمله

برنامه‌ریزی دقیق تخلیه در زمان هشدار یا حمله

آماده‌سازی کیف‌های اضطراری شامل: آب، کنسرو، دارو، چراغ‌قوه، مدارک شناسایی

آموزش نحوه مقابله با حملات شیمیایی یا بیولوژیک (در حد اولیه)

جلوگیری از تجمعات بی‌دلیل و کنترل رفت‌وآمد

تهیه ماسک، چادر و تجهیزات ساده برای شرایط اضطراری

آماده‌سازی تیم‌های امداد پزشکی موقت

طراحی پروتکل شناسایی شهدا یا مجروحان

مدیریت منابع در شرایط جنگی

ذخیره منابع غذایی و آب در چند نقطه مخفی

تقسیم اقلام بین چند پایگاه برای کاهش ریسک سرقت یا تخریب

کاهش مصرف روزانه به حالت صرفه‌جویی کامل

اولویت توزیع بر اساس آسیب‌پذیری (زنان، کودکان، مجروحان)

تامین سوخت برای برق اضطراری یا خودروهای امدادی

هماهنگی با خیرین یا باغات و دامداری‌های محلی

تامین تجهیزات اولیه پزشکی به‌صورت مستقل

مخفی‌سازی منابع حساس (مواد غذایی، دارو، تجهیزات دفاعی)

آموزش نحوه تهیه آب سالم (جوشاندن، فیلتر ساده)

طراحی سیستم رمز ساده برای اطلاع‌رسانی امنیتی داخلی

اقدامات فرهنگی و روحیه‌بخش ویژه جنگ

برگزاری دعاهای جمعی در اماکن امن (اگر امکان‌پذیر باشد)

تهیه پیام‌های کوتاه امیدبخش برای اعضا و مردم

استفاده از پرچم‌ها یا نمادهای مقاومت برای روحیه‌دهی

ثبت خاطرات و داستان‌های ایثار در همان لحظه (برای مستندسازی بعدی)

ایجاد گروه‌های پشتیبانی روانی (خصوصاً برای بانوان و کودکان)

تقدیر از نیروهای فعال و داوطلبان مقاوم

ترویج فرهنگ شهادت و ایثار بین جوانان

سازماندهی کمک به خانواده‌های شهدا و مجروحین

آموزش مدیریت ترس و شوک روانی بعد از بمباران یا درگیری

طراحی و توزیع بسته‌های فرهنگی کوتاه (کتابچه، پوستر، بروشور)

مستندسازی در شرایط جنگی

تهیه لیست دقیق افراد شهید، مجروح، یا مفقود

جمع‌آوری عکس و فیلم مستند (با رعایت امنیت اطلاعات)

حفظ مدارک شناسایی، فرم‌ها و اسناد حیاتی در جای امن

ایجاد فایل بک‌آپ الکترونیکی یا کاغذی در مکان جداگانه

ثبت تصمیمات کلیدی شورای اضطراری

تهیه گزارش روزانه امنیتی برای مرکز (بعد از وصل ارتباط)

مستندسازی میزان خسارات مالی و انسانی

ثبت روایت‌های مردمی به‌عنوان سند مقاومت

شناسایی نیازهای فوری لجستیکی یا امدادی

تدوین دفترچه جامع عملیات جنگی محله برای آیندگان